

FOKUS

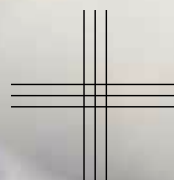
FARMAKONOMKARRIERE
PÅ APOTEK

”Jeg kan godt lide, at tingene er i udvikling”

Mød **Kit Andersen**, der er sous-chef, og to andre farmakonomer, der gør karriere på apoteket

10

REPORTAGE
FIP-kongres i Sevilla
2022

SIDE 22

KOMPTENCELØFT
40 apoteksansatte
har lært at
undervise

SIDE 20

HUSKER I AT VÆRE STOLTE AF JERES VIDEN?

Viden er grundlaget for alt nyt og unikt. Og viden er afgørende for at kunne rådgive og anbefale den bedste løsning til kunden.

Apotekets BrainDrops er ny viden omsat til et nyt kosttilskud. Det eneste på markedet med en unik kombination af uridin, cholin, vitamin D og DHA – til alle, som ønsker at vedligeholde en normal hjernefunktion. Lad os ikke glemme, at der er viden til forskel.

apotekets

VIDEN TIL FORSKEL

INDHOLD

5 Leder

Årets vaccinationsindsats er et kludetæppe

6 Nyheder

8 Medieklip

11 FOKUS

Farmakonomkarriere på apotek

12

Uddannelsesansvarlig
Nanna Fyllgraf Lorentzen

14

Filialleder
Lisa Niemann Thøgersen

16

Souschef Kit Andersen

20

KOMPETENCELØFT

Apoteksansatte klædt på til at undervise

22

REPORTAGE

Årets FIP-kongres afholdt i Sevilla

32

Ny Viden

33

RUNDT OM

Digoxin

34 APOTEKERLAND

20

KOMPETENCELØFT

Apoteksansatte klædt på til at undervise som led i stort undervisningsprojekt i 20 kommuner

10

Jeg udvikler mig både fagligt og menneskeligt

Nanna Fyllgraf Lorentzen,
farmakonom og uddannelsesansvarlig,
Aalborg Vejgaard Apotek

GALIEVE

Natriumalginat, Natriumhydrogencarbonat & Calciumcarbonat

SET PÅ TV

REFLUKS OG DETS SYMPTOMER¹

Sure Opstød

Halsbrand

Fordøjelsesbesvær

DE SENESTE KLINISKE VEJLEDNINGER MOD REFLUKS ANBEFALER:

MILDE / SPORADISKE SYMPTOMER

Alginate kan være velegnede til symptomlindring hos patienter med lette reflux og relaterede symptomer som monoterapi.^{2,3}

Galieve danner et beskyttende lag oven på maveindholdet for effektivt at forhindre reflux og dets symptomer.⁴

SVÆRE / HYPPIGE SYMPTOMER

Alginate kan bruges i kombination med PPI-behandling som supplement ved fortsatte symptomer på trods af daglig PPI^{2,3}

FORSTÅ GALIEVES EFFEKTIVE VIRKNINGSMEKANISME OG MULIGHEDER

GALIEVE KAN ANVENDES AF VOKSNE OG BØRN OVER 12 ÅR⁴

Kan anvendes af gravide*
Ikke tilsat aluminium

HURTIG OG EFFEKTIV SYMPTOMATISK BEHANDLING AF HALSBRAND, SURE OPSTØD OG FORDØJELSESBSVÆR⁴

Hurtig lindring
Langvarig effekt i op til 4 timer**

Kan bruges i kombination
med syrehæmmende
behandling (fx PPI'er)^{2-3, 5-7}

VEJLED DINE KUNDER TIL EN BEHANDLING BASERET PÅ DERES SYMPTOMER OG BEHOV

*Hvis det er klinisk berettiget **Galieve Forte og Galieve Cool Mint

Referencer: 1. Lægehandbogen, D. (n.d.). Gastroesophageal refluxsygdom S. Schulze, C. Gerlach Øgard, & B. Lühr Hansen, Eds.). Retrieved March 12, 2021, from <https://www.sundhed.dk>; 2. Dansk Selskab for Almen Praksis (DSAM). (2021). Dyspepsi og gastroesophageal refluxsygdom hos voksne Udredning og behandling (Klinisk vejledning for almen praksis, 2. udgave, 1. oplag 2021). Hentet fra <https://vejledninger.dsam.dk/media/files/23/dyspepsi-2021-vejledning.pdf>; 3. Dansk Selskab for Gastroenterologi og Hepatologi (DSGH). (2021). Gastroesophageal refluxsygdom: Diagnostik og behandling (DSGH GERD Guideline 2021). Hentet fra <https://dsg.dk/index.php/ovre-gil/gastroesophageal-refluxsygdom-diagnostik-behandling>; 4. Produktresumé Galieve Cool Mint Oral Suspension, Galieve Peppermint tyggetabletter, Galieve Forte Oral Suspension i brev, 12.05.2021. pkt 4.1, 4.2, 4.6, 5.1 5. Lødrup A, Reimer C & Bytzer P. Scandinavian Journal of Gastroenterology, 2014; 49(9), 1044-1050. 6. Manabe N, Haruma K, Ito M, Takahashi N, Takasugi H, Wada Y, Nakata H, Katoh T, Miyamoto M, Tanaka S. Dis Esophagus. 2012 Jul;25(5):373-80; 7. Pouchain D, Bigard MA, Liard F, Childs M, Decaudin A, McVey D. Gavison® vs. omeprazole in symptomatic treatment of moderate gastroesophageal reflux. a direct comparative randomised trial. BMC Gastroenterol. 2012 Feb 23;12:18

Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet; Galieve Forte, oral suspension i brev (natriumalginat, natriumhydrogencarbonat, calciumcarbonat) **INDIKATIONER:** Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet; Lægemiddel til behandling af symptomer på gastro-oesophageal reflux såsom sure opstød, halsbrand og fordøjelsesbesvær (relateret til reflux), fx efter et måltid, under graviditet eller hos patienter med symptomer relateret til refluksøsofagitis. Galieve Forte, oral suspension i brev: Lægemiddel til behandling af symptomer på gastro-oesophageal reflux såsom sure opstød, halsbrand og fordøjelsesbesvær (relateret til reflux), fx efter et måltid eller under graviditet. **DOSEERING:** Oral administration. Voksne og børn over 12 år: 10-20 ml / 2-4 tabletter / 1-2 breve efter et måltid og ved sengetid (op til fire gange dagligt). Tyggetabletterne skal tygges grundigt før de synkes. Børn under 12 år: Bør kun anvendes efter lægens anvisning. **KONTRAINDIKATIONER:** Overfølsomhed over for de aktive stoffer eller et eller flere af hjælpestofferne. **FORSIGTIGHEDSREGLER:** 2 tabletter indeholder 126,5 mg (5,5 mmol) natrium, Cool mint 10 ml oral suspension indeholder 143 mg (6,2 mmol) natrium og Galieve Forte 10 ml oral suspension indeholder 127,88 mg (5,56 mmol) natrium. Dette bør tages i betragtning, såfremt en diæt med særligt begrænset natriumindtag anbefales. 2 tabletter / Galieve cool mint 10 ml oral suspension indeholder 160 mg (1,6 mmol) calciumcarbonat. Galieve forte indeholder 130 mg (3,25 mmol) calcium. Specielle hensyn skal tages hos patienter med hypercalcæmi, nephrocalcinose og tilbagevendende calciumindeholdende nyresten. Oral suspension: Indeholder methylparahydroxybenzoat (E218) og propylparahydroxybenzoat (E216), som kan give allergiske reaktioner (kan optræde efter behandlingen). Tyggetablet: Indeholder aspartam og bør derfor ikke gives til patienter med phenylketonuri. Hvis symptomerne ikke bliver bedre efter syv dage, bør den kliniske indsats tages op til revision. **INTERAKTIONER:** Et tidsinterval på 2 timer mellem indtagelse af Galieve og administration af andre lægemidler bør overvejes, især tetracykliner, digoxin, fluoroquinolon, jernsalt, ketoconazol, neuroleptika, thyroideahormoner, penicillamin, betablokkere (atenolol, metoprolol, propranolol), glukokortikoid, klorokin, estramustin og bisfosfonater (difosfonater). **GRAVIDITET OG AMNING:** Kan anvendes under graviditet og amning. **BIVIRKNINGER:** Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet: Respiratoriske reaktioner såsom bronkospasme, allergiske reaktioner såsom urticaria, anafylaktiske eller anafylaktoide reaktioner. Galieve Forte, oral suspension i brev: Respiratoriske reaktioner såsom bronkospasme, allergiske reaktioner såsom urticaria, anafylaktiske eller anafylaktoide reaktioner, abdominalsmerter, syrerelux, diarré, kvalme, opkastning. **OVERDOSEERING:** Abdominal ubehag og oppustet mave. **UDLEVERING:** HF. Ikke tilskudsberettiget. **PAKNINGSSTØRRELSER:** Oral suspension i flaske: 300 ml, i brev: 12 stk; Tyggetabletter: 24 og 48 stk. **Denne produktinformation er forkortet i forhold til de af Lægemiddelstyrelsen godkendte produktresuméer af 18.05.2021. De fuldstændige produktresuméer kan rekvireres hos markedsføringsindehaveren, Reckitt Benckiser Healthcare (Scandinavia) A/S.**

RB-M-95329

Et vaccinationskludetæppe

"VI GÅR HEN PÅ APOTEKET og får vores vaccinationer mod influenza og corona, som vi gjorde sidst." Sådan er der uden tvivl mange, der tænker her ved starten af den nye vaccinationssæson. Og der er uden tvivl mange, der møder op på apotekerne i forventning om at kunne blive vaccineret. For borgerne har taget apoteket til sig som vaccinationssted.

Desværre må vi på de fleste apoteker skuffe og sige nej. Ikke fordi vi ikke gerne vil bidrage til vaccinationsindsatsen. Tværtimod. Men de enkelte regioner har i år fået opgaven med at stå for vaccinationsindsatsen i det nationale vaccinationsprogram – herunder influenzavaccination. Og det har de valgt at tackle meget forskelligt.

Ved redaktionens slutning pågår der stadigvæk forhandlinger mellem APOVAC og Region Sjælland. Udbuddet i Region Midt blev vundet af en anden privat aktør. I Region Nord vil man klare sig med de praktiserende læger og de regionale vaccinationscentre. I Region Syd er der et begrænset antal vaccinationer til fælles fordeling blandt apotekerne. Kun i Region Hovedstaden kan der vaccineres på apoteket på lige fod med de praktiserende læger og regionens egne vaccinationscentre.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg er overrasket og skuffet. Ikke mindst fordi vi lige nu som led i en sundhedsreform drøfter, hvordan apotekernes rolle i det nære sundhedsvæsen kan styrkes. Influenzavaccination på apotek de seneste 4-5 år har

Det er utilfredsstillende, at tilbuddet om vaccination er endt som et kludetæppe, hvor postnummeret afgør tilgængeligheden.

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

været kraftigt stigende efter klart ønske fra sundhedsmyndighederne, og der tales konstant om et hårdt presset offentligt sundhedsvæsen og mangel på praktiserende læger.

Hertil kommer, at apotekernes honorar til vaccination hidtil ikke har adskilt sig fra honoraret til lægerne. Apotekerne modtager alene honorar pr. ydelse, og der er ingen "tomgangsudgifter". Man sparer altså ikke noget ved ikke at benytte apotekerne. Man opnår kun dårligere tilgængelighed for borgerne.

Derfor er jeg også ærgerlig på borgernes vegne. Apotekerne får allerede nu rigtig mange henven-

delser om muligheden for igen at blive vaccineret på apoteket. Jeg er bekymret for, at det kan påvirke borgernes tilslutning til navnlig influenzavaccination i negativ retning. Mange er glade for at kunne få vaccinationerne klaret uden tidsbestilling, når de alligevel er på apoteket. Tallene taler deres tydelige sprog. På apotekerne blev der i sidste vaccinationssæson foretaget 367.000 influenzavaccinationer. Sæsonen før var tallet ca. 250.000 og året før igen ca. 120.000.

Det er utilfredsstillende, at tilbuddet om vaccination er endt som et kludetæppe, hvor postnummeret afgør tilgængeligheden, og hvor man som borger ikke kan være andet end forvirret over, hvor man kan blive vaccineret for hvad og fra hvornår.

Jeg har opfordret sundhedsministeren til at gribe ind i den kaotiske proces. For det her holder ikke! ●

KAMPAGNE

Flere skal reagere på symptomer på lungesygdom

2 ud af 3 danskere reagerer ikke på symptomer på lungesygdom. Det vil Lungeforeningen sammen med blandt andre landets apoteker sætte fokus på omkring Lungedagen den 16. november 2022.

MAN BLIVER NEMT FORPUSTET ved fysisk aktivitet, man har slim i luftvejene, man hoster eller har hvæsende vejrtrækning. Det er blandt de typiske tegn på en lungesygdom. Og oplever man dem, skal man søge læge. Det gør imidlertid kun 1 ud af 3 danskere, viser en undersøgelse, som Epinion har gennemført for Lungeforeningen. Folk undskylder i stedet tegn på lungesygdom med dårlig kondi, astmasymptomer og en naturlig del af det at blive ældre.

At så få reagerer på deres symptomer, bekymrer Lungeforeningen. Tidlig diagnose er nemlig helt afgørende for, at man får den

rette hjælp til at bremse sygdommen via medicin og ændret livsstil.

Fokus på symptomer

Derfor sætter Lungeforeningen fokus på symptomerne i en større kampagne omkring Lungedagen den 16. november 2022, og her får apotekerne mulighed for at være med til at udbrede kampagnens budskaber. Apoteket kan blandt andet have postkort stående i skranken eller anbefale borgerne at få tjekket deres lunger hos lægen, hvis de for eksempel ofte kommer og køber medicin mod hoste eller udviser andre tegn på lungesygdom.

Herudover kan apoteket tilbyde hjælp til rygestop – eller have særligt fokus på Tjek på inhalation-ydelsen, hvor apoteket hjælper borgeren med at tage inhalationsmedicinen korrekt.

Lungeforeningen opfordrer de enkelte apoteker til at tilmelde deres arrangementer på Lungeforeningens hjemmeside, så borgerne kan få et overblik over, hvilke arrangementer, der foregår på dagen i deres lokalområde. ●

Bestil materialer

Apotekerne kan rekvirere kampagne-materialerne og melde arrangementer ind på Lungeforeningens hjemmeside www.lunge.dk/bestil-lungedagsmateriale. Se i øvrigt mere på Apotekerforeningens medlemsnet.

SVERIGE

Undersøgelse: Hver femte fuldfører ikke lægemiddelbehandling

Hver femte har inden for de sidste fem år undladt at fuldføre en lægemiddelbehandling ordineret af lægen. Det viser en ny svensk undersøgelse gennemført af analysebureauet Kantar Public for Apotek Hjärtat.

Blandt årsagerne til, at de adspurgte havde afbrudt deres behandling, var, at de ikke fik det bedre af medicinen, fik bivirkninger eller var blevet raske undervejs.

Manglende fuldførelse af den udskrevne behandling kan imidlertid, ifølge cheffarmaceut på Apotek Hjärtat, Annika Svedberg, have konsekvenser.

– Det er vigtigt at tage ordinerede behandlingstider alvorligt, uanset hvilken medicin det er. Hvis du ikke har det godt med medicinen, skal du kontakte sundhedsplejen. Er du usikker på noget, eller får du mindre bivirkninger, kan du også henvende dig til apoteket for at få råd. I mange tilfælde er bivirkninger forbigående,” siger cheffarmaceuten.

2.500 personer mellem 18-79 år deltog i undersøgelsen.

KILDE: SVENSK FARMACI NR. 9, 2022

Vidste du, at...

6% af alle dødsfald i **Danmark**

skyldes KOL. Det gør Danmark til det land i Europa, der har flest KOL-dødsfald pr. indbygger

Prisberegner for dosispakket medicin

Hvis du får flere slags medicin, kan det være en fordel at få dem dosispakket på apoteket. Så bliver det nemt for dig at tage den rette mængde til rette tid. Gennemsnit for en 14-dages pakke er 111,25 kr., og det er inkl. moms og levering på lige fod med din medicin. Her kan du beregne, hvad det vil koste dig at få dosispakket medicin over en længere periode.

Det koster ikke noget at være medlem af den danske sygeforsikring "danmark".

Forventet egenbetaling pr. dag
0,85 kr.

Forventet egenbetaling pr. 14 dages pakke
11,86 kr.

Forventet egenbetaling pr. år
308,45 kr.

Hvem kan bevillige tilskud til dosispakker?

Det er din læge eller apotekets behandlingsforstand, der vurderer, om du kan få tilskud til at få dosispakket din medicin. Du kan eventuelt søge på, om du er i stand til selv at håndtere din medicin, og om du har adgang til en apotek eller anden institution, der kan hjælpe dig med at håndtere din medicin.

Hvis du har adgang til en apotek eller anden institution, kan du eventuelt få tilskud til at få dosispakket din medicin. Du kan eventuelt søge på, om du er i stand til selv at håndtere din medicin, og om du har adgang til en apotek eller anden institution, der kan hjælpe dig med at håndtere din medicin.

Læs mere om dosispakker

Hvad koster det at få dosispakket sin medicin?

Svaret kan man få nemt og enkelt ved at gå ind på den nye prisberegner på Apoteket.dk. Man indtaster blot den forventede årlige CTR-saldo, evt. helbrestillæg og medlemskab af sygeforsikringen "danmark".

SUNDHEDSFAGLIG KAMPAGNE

Dyne giver opmærksomhed på Glostrup Apotek

På **Glostrup Apotek** er man gået all in på den sundhedsfaglige kampagne om søvn. De kampagneansvarlige har været kreative og hængt en dyne op. Og den fungerer godt som blikfang, fortæller farmakonom Nadia Shanawar. Hun og kollegaerne står lidt på skift ved udstillingen for at få en snak med kunderne og udlevere en folder.

"Kunderne har taget godt imod kampagnen, og jeg får nogle gode snakke med folk. De færreste ved særligt meget om søvn. Det er et relevant emne at sætte fokus på," fortæller Nadia Shanawar.

Ud over den kreative udstilling har de kampagneansvarlige klædt de øvrige medarbejdere på apoteket på til at

taget snakken med kunderne i skranken – ikke mindst dem, som henter sovemedicin og smertestillende.

Kunderne har taget godt imod kampagnen, og jeg får nogle gode snakke med folk. De færreste ved særligt meget om søvn. Det er et relevant emne at sætte fokus på

Nadia Shanawar,
farmakonom,
Glostrup Apotek

Viborg Svane Apotek og **Bjerringbro Apotek** fortalte om den nye prisberegner til beregning af, hvad det koster at få dosispakket sin medicin.

Dosispakket medicin udbredt i Aalborg

I Aalborg Kommune får omkring 1.000 ældre deres medicin dosispakket fra apoteket. Dosispakket medicin er langt mere sikkert, og det ville kræve 14 ekstra sygeplejersker eller social- og sundhedsassistenter, hvis medicinen skulle doseres manuelt, siger sundhedsstrategisk chef i Aalborg Kommune, Ole Bertram Andersen.

P4 Nordjylland
d. 18. september 2022

Jeg er da stolt og glad over, at en sundhedsuddannelse på professionsbachelorniveau som farmakonomuddannelsen bliver valgt til af så mange

Lotte Fønnesbæk, rektor på farmakonomuddannelsen, Lotte Fønnesbæk i P4 København den 4. september 2022

Returpen godt fra start

Ordningen, hvor insulinbrugere kan indlevere brugte insulinpenne på apoteket, er kommet godt fra start. På bare seks måneder er indsamlet mere end 230.000 brugte injektionspenne på landets apoteker. Materialer fra de indleverede penne genanvendes.

DR P1 Radioavisen, DR P4 Radioavisen m.fl.
d. 11. september 2022

250 likes til opslag på LinkedIn, hvor de nye farmakonomstuderende bydes velkommen.

Annoncer og opslag for den sundhedsfaglige kampagne om **søvn** har kørt i de seneste uger.

Frigør potentialet i dit apotek

Den digitale forbruger er her. Lad BD Rowa Technologies støtte dig i overgangen til den digitale apoteksverden.

Fordelene ved automatisering er enorme.

Lever omkostningseffektive recepttjenester med Rowa Technologies. Øg kapaciteten, frigør kapital der er bundet i varelagre, og reducer spild til næsten ingenting.

Og med Rowa Technologies er der mere endnu. Rowa letter dine første skridt ind i den digitale verden med en netværksportefølje af produkter: fra automatisering af medicinudlevering til butiksudstillinger- og digitale skærme i butiksvinduet.

Rowa® Vmax

En intelligent løsning til opbevaring og udlevering

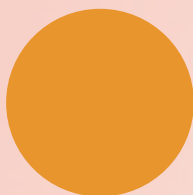
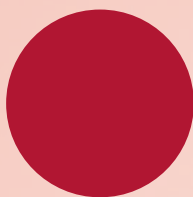
Rowa Vmotion®

En fleksibel, interaktiv udstilling til håndkøbsmedicin og selvbetjening

bd.com/rowa

Rowa® Technologies

Vi har tjekket din pension for dig

På Mit PFA har vi gjort dine personlige anbefalinger klar til dig. De er markeret med rød, gul og grøn, så de er lette at prioritere og handle på.

Find dine anbefalinger på mitpfa.dk

PFA

Mere til dig

FARMAKONOM- KARRIERE PÅ APOTEK

AF: TRINE GANER

Arbejdet som farmakonom på apoteket indebærer først og fremmest rådgivning om sundhed, sygdom og lægemidler - og salg af, og vejledning om, de øvrige varer på apotekets hylder.

Udviklingsmulighederne på apoteket er dog talrige, og en farmakonom-karriere på apoteket kan tage mange retninger.

Farmaci har mødt **tre dygtige** og **ambitiøse** apoteksfarmakonomer, hvor rådgivning og salg i skranken stadig er en del af hverdagen – men side om side med en hel masse andre spændende og udfordrende opgaver. To af dem er gået ledelsesvejen, og en er blevet uddannelsesansvarlig. Mød dem her. >

NANNA FYLLGRAF LORENTZEN / UDDANNELSESANSVARLIG

”Som uddannelsesansvarlig skal man have lidt af et omsorgsgen”

Kontakten til de farmakonomstuderende giver masser af **arbejdsglæde** for Nanna Fyllgraf Lorentzen, der som uddannelsesansvarlig på Aalborg Vejgaard Apotek har ansvaret for at hjælpe og støtte de studerende igennem de tre år på uddannelsen.

Man skal kende alle funktioner på apoteket, man skal være fagligt opdateret og på forkant – og så skal man gerne have et omsorgsgen, for man har med mennesker at gøre. Nogenlunde sådan opsummerer farmakonom Nanna Fyllgraf Lorentzen de kompetencer, hun trækker på i sit arbejde som uddannelsesansvarlig på apoteket.

Hun har haft rollen i et halvt års tid, og det er dermed hende, der sammen med en kollega har ansvaret for, at apotekets – i øjeblikket fem – farmakonomstuderende lærer det, de skal, i løbet af deres tre år på uddannelsen.

Ud over rådgivning i skranken, og alle de andre sædvanlige farmakonomopgaver, består hendes arbejdsdag derfor også af studiesamtaler før og efter skoleophold, afholdelse af studiedage for 2.- og 3.- årsstuderende samt gennemførelse af test i anatomi, fysiologi, rådgivning og lovgivning. Og så har hun hele kontakten til Farmakonomuddannelsen.

Det kræver, at hun holder sig skarp på det faglige og har godt styr på alle apotekets funktioner. At være i receptur eller forsendelse giver for eksempel god mulighed for at få snakket om lægemidler med studerende.

”Vi prioriterer generelt den faglige læring af de studerende højt,” siger Nanna Fyllgraf Lorentzen.

Faglig og menneskelig støtte

Ud over at sikre, at de lærer det de skal, skal hun også stå klar, når de studerende har brug for en snak – en del af rollen som uddannelsesansvarlig, som Nanna Fyllgraf Lorentzen lægger stor vægt på. De studerende skal have støtte. Både fagligt og menneskeligt.

”Man kan have ting privat, som kan have en betydning for ens uddannelse og arbejde. Derfor er det vigtigt at se det hele menneske. Min egen uddannelsesansvarlige var rigtig god til netop det. Hun skabte åbenhed og tryghed. Jeg kunne altid komme til hende, og der blev lyttet. Sådan vil jeg også gerne have, at de studerende har det med mig,” siger Nanna Fyllgraf Lorentzen.

Selv får hun masser af arbejdsglæde af at have kontakten til de studerende og ansvaret for deres læring.

”Jeg udvikler mig både fagligt og menneskeligt. Jeg kan godt lide at dele og give engagementet videre til nogen, der brænder for faget lige som mig selv,” siger Nanna Fyllgraf Lorentzen.

For farmakonomer, der drømmer om at blive uddannelsesansvarlige, er rådet enkelt:

”Spring ud i det. Du får så meget igen,” slutter Nanna Fyllgraf Lorentzen. ●

Om Nanna Fyllgraf Lorentzen

- 28 år
- Uddannet farmakonom fra Aalborg Vejgaard Apotek i 2021.
- Uddannelsesansvarlig på apoteket siden 2022.

LISA NIEMANN THØGERSSEN / FILIALLEDER

”Jeg vil gerne være med overalt og vide, hvad der foregår”

Farmakonom Lisa Niemann Thøgersen elsker de mange forskellige opgaver, som hverdagen som filialleder på Dragør Apotek byder på. Nysgerrigheden og ønsket om at gøre en forskel for apotekets kunder har været **drivkraften**, siden hun startede som farmakonomelev.

Den ene dag hjælper hun apotekets farmakonomstuderende eller rådgiver kunderne om deres medicin i skranken, den næste snakker hun med håndværkere om en vandskade på apoteket eller sender

varer retur til grossisten. Som filialleder har man mange bolde i luften, og det kan Lisa Niemann Thøgersen godt lide.

”Jeg har mere travlt end før, jeg blev leder, men det er sjovt. Jeg kan godt lide den der med: her er et problem. Løs det! For eksempel fik jeg en mail sent i går aftes om, at TMJ har haft et IT-nedbrud, der kan gå ud over dagens varelevering. Der går jeg straks i gang med at tænke: Okay, hvordan løser vi det? Det er sjovt, og jeg kan godt lide, at det er mit ansvar,” siger Lisa Niemann Thøgersen.

Hun har haft lederkasketten på, siden hendes forgænger gik på barsel for et halvt år siden. Inden da havde hun gået og ventet på, at en mulighed skulle opstå, for hun har vidst i et stykke tid, at hun ville prøve sig selv af som leder. Netop den ambition fik hende for to år siden til at kontakte apotekeren på Kastrup Apotek Mikkel Rostgaard Jørgensen, som nu er hendes chef, og som hun kendte fra sin tid på Apoteket Trianglen i København.

”Jeg var på det tidspunkt ansat på et andet apotek, og der skulle ske noget. Jeg kendte Mikkel som en, der udfordrer en fagligt og stiller krav. Han forventer, at man ved noget om de lægemidler, man udleverer. Det kan jeg godt lide,” siger Lisa Niemann Thøgersen.

”Noget med ledelse”

De tog en kop kaffe, og selv om der ikke aktuelt var en lederstilling på Kastrup Apotek, aftalte de, at Lisa Niemann Thøgersen startede i en almindelig farmakonomstilling og kom ind i tingene på apoteket, hvorefter der inden for to år gerne skulle opstå en mulighed for, at hun kunne prøve ”noget med ledelse”.

”Mikkel har en vision om, hvad han gerne vil. Han kommer selv på alle apotekets afdelinger. Han har høje forvent-

ninger og er samtidig god til at uddelegere. Man får lov til at løbe med bolden selv. Det motiverer mig,” siger Lisa Niemann Thøgersen om årsagen til, at hun for et par år siden udså sig Mikkel Rostgaard Jørgensen som en potentiel kommende chef.

Hendes faglige engagement er ikke nyt. Allerede kort tid efter, at hun havde færdiggjort uddannelsen og var blevet ansat som farmakonom på apoteket på Østerbro, gik hun i gang med at tage Lægemedelindustriforeningens lægemiddelkonsulentuddannelse. Hun var blevet bidt af lægemidlerne.

”Jeg syntes, faget var dødspændende, og jeg ville gerne have en dybere viden om lægemidler og deres virkning i kroppen. Det var fedt med det nørdede. Og at kunne bruge det til at hjælpe kunderne og svare på deres spørgsmål,” siger Lisa.

Bredt involveret

Hun har i alle sine 18 år på apotek været involveret bredt i alt fra bogholderi, logistik og salg til undervisning og dosispakket medicin.

”Når man er inde i alt, hvad der foregår på apoteket, får man en bredere forståelse, som klæder én på til at hjælpe kunderne i alle situationer,” siger hun.

Den brede forståelse bruger hun i sit arbejde som filialleder, hvor hun også er med i ledelsen.

”Jeg synes, det er spændende at være med på koncernniveau. Jeg vil gerne være med overalt og vide alt, hvad der foregår. Det er interessant med udvekslingen og at finde fælles løsninger,” siger Lisa Niemann Thøgersen.

Hun håber på at få mulighed for at fortsætte videre ud ad ledelsesvejen.

”Jeg vil gerne dygtiggøre mig og tage noget mere lederuddannelse. Det, synes jeg, er spændende,” slutter hun. ●

Om Lisa Niemann Thøgersen

- 41 år
- Uddannet farmakonom fra Apoteket Trianglen i København i 2007.
- Farmakonom på Apoteket Trianglen i København fra 2007-2016.
- Farmakonom på Tårnby Apotek fra 2016-2019.
- Farmakonom på Kastrup Apotek siden 2020, filialleder på Dragør Apotek siden april 2022.

KIT ANDERSEN / SOUSCHEF

"En souschef skal da være farmaceut"

Hun har altid søgt **ansvar**, men det var først, da der for tre år siden kom ny apoteker, at farmakonom Kit Andersen for alvor fik gang i ledelseskarreren. I dag er hun souschef på apoteket.

Når Kit Andersen sætter sig ind bag rettet i sin bil om morgenen, er hun allerede i gang med at planlægge dagen inde i hovedet. Er der kommet sygdomsmeldinger? Hvad skal hun nå i dag? Arbejdet som souschef på Frederiksværk Apotek betyder, at der er meget at holde styr på. Faktisk har hun måttet tage en app i brug for at være sikker på, at hun holder snor i det hele.

Det generer dog ikke Kit Andersen. Tværtimod. Siden hun startede som farmakonomielev på apoteket for 15 år siden, har hun søgt indflydelse og ansvar, og hun har igennem tiden været ansvarlig for blandt andet logistik, kampagne og sortiment.

"Det er vigtigt for mig, at der løbende sker noget nyt. Jeg kan godt lide, at tingene er i udvikling," siger hun.

Vendepunktet kom dog først, da Amir Lavasani kom til som ny apoteker i 2019. Han satte straks gang i en række forandringer på apoteket. Herunder en større ombygning og åbningen af en ny filial.

"Alle de nye tiltag, som Amir satte i gang, var spændende, og jeg var fra starten helt med på hans tanker om udvikling af apoteket. Han tænker hele tiden fremad og i optimering. Det kan jeg godt lide. Vi fandt hurtigt ud af, at vi fungerer

godt sammen," siger Kit Andersen.

Involveret fra begyndelsen

Amir Lavasani involverede fra begyndelsen Kit Andersen i de mange nye projekter – ikke mindst i ombygningen af apoteket, hvor hun blandt andet deltog i byggemøder.

"Amir har fra starten kunnet se et potentiale i mig, og han spurgte hurtigt, om jeg ville være daglig leder på apoteket," siger hun.

Halvandet år senere blev hun souschef, og hun står nu for alt fra skemalægning og MUS til morgenbriefing og ferieplanlægning. Hun er stedfortræder for apotekeren og ansvarlig for apotekets drift i hverdagen.

"For mig er det en god dag, når det hele kører. Kunderne har en god oplevelse, medarbejderne er glade, vi når de ting, vi har planlagt, og alle har været effektive. Det er min opgave så vidt muligt at sørge for det, og det lykkes heldigvis tit hos os," siger Kit Andersen.

Naturlig udvikling

At skulle være leder for dem, der tidligere har lært hende op, da hun var elev på apoteket, har Kit Andersen skullet vænne sig til.

"Det er jo ikke noget, der er sket fra den ene dag til den anden. Det har været en naturlig udvikling, og jeg er så heldig at være omgivet af mange gode kollegaer, der har taget godt imod det," siger hun.

Hun er dog ikke sikker på, at det var gået lige så nemt alle steder.

"Jeg tror, at man i hvert fald nogle steder har det lidt sådan: jamen, en souschef skal da være farmaceut. Den har jeg heldigvis ikke mødt her," siger hun.

Hendes råd til andre farmakonomer, der drømmer om at gå samme vej, er da også, at man skal klø på.

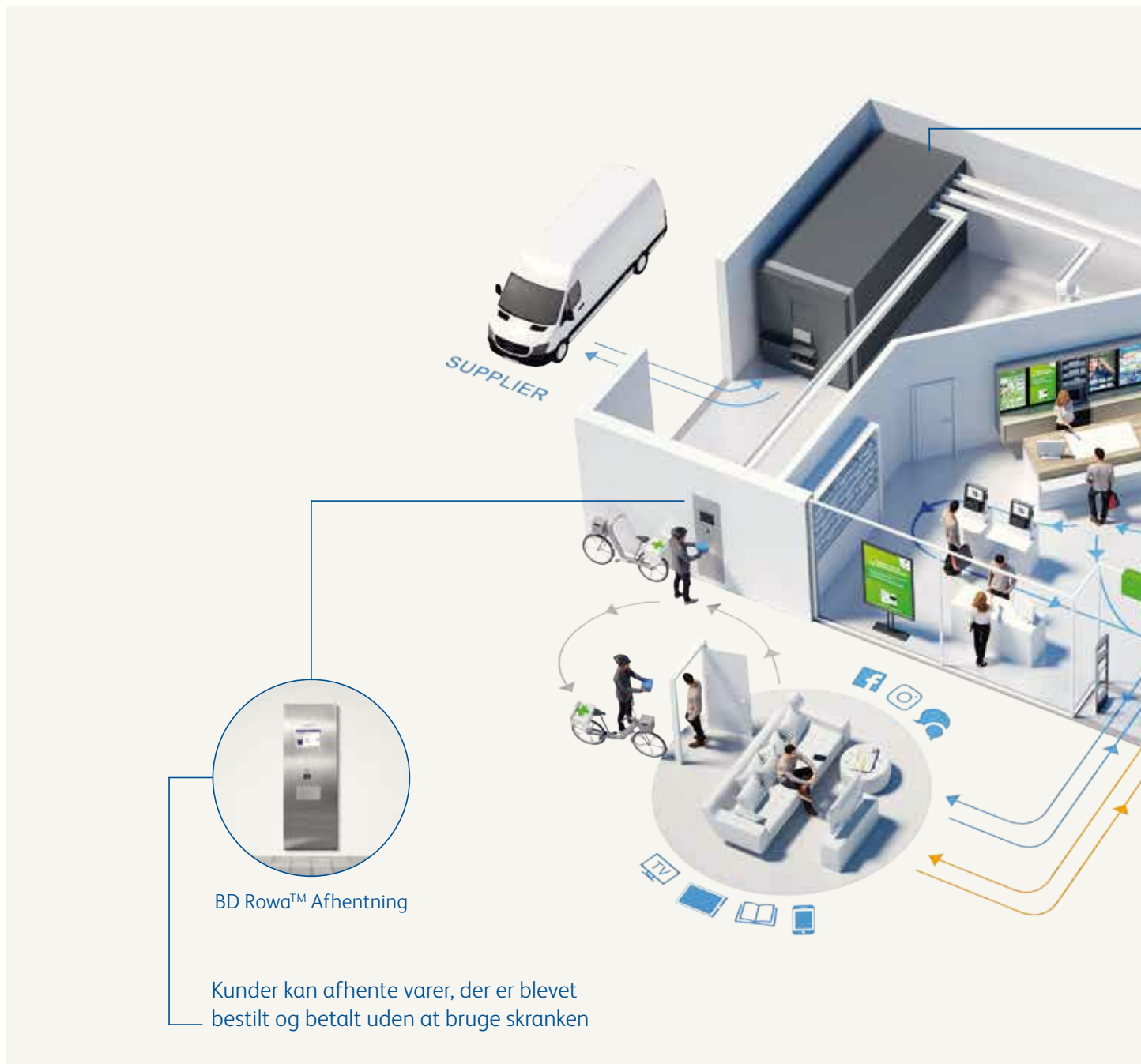
"Hvis man vil gå ledelsesvejen, må man være fremme i skoene. Er der noget, man gerne vil, skal man være opsøgende," siger Kit Andersen. ●

Om Kit Andersen

- 35 år.
- Uddannet farmakonom i 2010 fra Frederiksværk Apotek
- Daglig leder, Frederiksværk Apotek: 2019-2021
- Souschef, Frederiksværk Apotek: 2021-nu.

Bring din kunde på en digital rejse

Frigør potentialet på dit apotek, den digitale kunde er ankommet. Lad BD Rowa™ støtte dig ved overgangen til det digitale apotek. Lever omkostningseffektive recepttjenester med øget kapacitet, frigør kapital der er låst fast i dit varelager og reducer spild til næsten ingenting. Når du tilpasser dit apotek til dine kunders nye indkøbsvaner og det voksende behov for mere fleksible købsmuligheder, husker dine kunder dig.

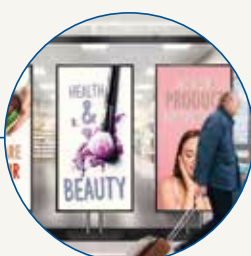
Udleverende robotter, giver automatisk mere plads og fleksibilitet, en intelligent løsning til opbevaring og udlevering

BD Rowa™ Vmax
BD Rowa™ Smart

Digitale OTC (ikke receptpligtige) produkter BD Rowa™ Vmotion

Digitalt butiksvindue
BD Rowa™ Vmotion

Gør indkøb i dit apotek til en rigtig god kundeoplevelse. En fleksibel, interaktiv fremvisning af OTC og frihandelsvarer m.m.

bd.com/rowa

BD Denmark, Firskovvej 25 B, Lyngby, 2800 KGS, Denmark

BD, BD Logoet og Rowa, Rowa Pickup, Rowa Smart, Rowa Vmax og Rowa Vmotion er varemærker, der tilhører Becton, Dickinson og Company eller dets tilknyttede selskaber. Alle andre varemærker tilhører deres respektive ejere. © 2021 BD. Alle rettigheder forbeholdes. Aug-2021 BD-38565

Klædt på til at undervise

40 apoteksansatte har været på kursus og fået ny viden og en række værktøjer og pædagogiske greb, der gør dem bedre til at lære fra sig. Kurset er en vigtig del af forbedelserne til senere på året, hvor de som en del af projektet **Styrket medicin håndtering i kommunerne** skal formidle deres indgående kendskab til medicin videre til ansatte på bosteder, plejecentre og i hjemmeplejen i 20 udvalgte kommuner.

AF: KIM ANDREASEN

Hvad er god undervisning? Hvordan lærer du fra dig af din faglige viden om medicin? Hvordan udfylder du din rolle som underviser bedst? 40 farmaceuter og farmakonomer fra 21 forskellige apoteker har i løbet af september været på kursus i at videregive deres viden om lægemidler, så det bliver relevant for modtageren.

Apotekspersonalets nye viden om formidling fra kurset skal bruges, når de senere på efteråret - som en del af projektet Styrket medicin håndtering i kommunerne - skal undervise ansatte i hjemmeplejen, på plejecentre og botilbud i de 20 udvalgte kommuner i at håndtere borgernes medicin korrekt, og i det hele taget højne de kommunalt ansattes viden om medicin og medicin håndtering.

Pædagogiske greb og virkemidler

På kurset blev de 40 farmaceuter og farmakonomer præsenteret for udvalgte pædagogiske greb og virkemidler, der kan fremme læringen hos det kommunalt ansatte plejepersonale, de skal undervise - herunder bl.a. hvordan man lægger en god plan for sin undervisning, og hvordan man skaber et frugtbart undervisningsmiljø og god

kontakt til dem, man underviser.

En stor del af kurset bestod af praktiske øvelser, hvor deltagerne på skift afprøvede deres nye undervisningskompetencer og fik feedback undervejs fra de øvrige deltagere og kursets undervisere.

Værdi i hverdagen

Sundhedsfaglig direktør i Apotekerforeningen, Birthe Søndergaard, peger på, at deltagerne nu har fået en række konkrete værktøjer til, hvordan de på bedste vis kan øge medicinkompetencerne hos medarbejderne på kommunale institutioner - og derved højne medicinsikkerheden for borgeren.

"Erfaringer fra kommunesamarbejder viser, at personalet er glade for undervisning fra apoteket. Apotekets spidskompetence er viden om medicin, og derfor er det godt at få styrket undervisningskompetencerne, så formidlingen af den viden bliver i top. Det er vigtigt i dette projekt, men også i fremtidige samarbejder," siger Birthe Søndergaard.

De 40 farmaceuter og farmakonomer skal i den kommende tid levere de aftalte ydelser i deres respektive kommuner. Som en del af kompetenceløftet vil de få løbende feedback på deres underviser- og konsulentrolle. Efter planen skal undervisningsforløb og øvrige sundhedsydelser være gennemført med udgangen af januar 2023. Herefter skal erfaringerne samles og evalueres med henblik på spredning til øvrige kommuner. ●

Tre gode råd til undervisning i medicin håndtering:

- 1. Forbered** dig grundigt
- 2. Afstem** formål og forventninger med deltagerne
- 3. Inddrag** deltagerne aktivt i undervisningen

Cathrine Kahya
farmaceut,
Middelfart Apotek

Hvad tager du med hjem fra kurset?

“At det er vigtigt at sætte sig ind i deltagerens sundhedsfaglige baggrund, når du skal undervise. I den sammenhæng er det vigtigt at afstemme forventningerne til kurset med deltagerne fra starten og stille spørgsmål undervejs i undervisningen. Det giver for eksempel ikke mening at have fokus på lægemidlers virkningsmekanisme, hvis deltagerne er mere interesserede i det praktiske i forhold til håndtering af medicin. Jeg har også fået konkrete redskaber, som bl.a. kan anvendes for at øge deltagerens forståelse – for eksempel at fremhæve sine pointer i løbet af seancen samt at inddrage deltagerne mere aktivt ved at lade dem summe over spørgsmål”.

Hvad vil du gøre anderledes i din undervisning fremover?

“Jeg vil involvere deltagerne mere aktivt og anvende flere fysiske redskaber – for eksempel post-it notes – for at undgå envejskommunikation, tunge PowerPoints og stillesiddende undervisning. Små tilpasninger kan gøre en kæmpe forskel – for eksempel en “parkeringstavle”, som kan anvendes til at skrive spørgsmål ned fra deltagerne, som er vigtige at huske, men som man måske ikke kan svare på med det samme. Således undgår man at glemme spørgsmålet, og man kan også ‘parkere’ det til senere, så man ikke bliver stresset over ikke at kunne svare på det med det samme”.

UDVIKLET FOR AT DÆKKE DINE KUNDERS BEHOV

Øget energi- og proteinbehov? Svingende blodsukker?
Nedsat muskelmasse? Lettere synkebesvær?

Resource® Ultra er en koncentreret ernæringsdrik med højt protein- og energiindhold. Drikken indeholder en stor andel valleprotein (42 % valle, 58 % kasein), som er naturligt rig på den vigtige aminosyre leucin. Studier har vist, at leucin kan øge muskelmasse og muskelfunktion.¹

Resource® Ultra er særligt tilpasset til ernæringsmæssig håndtering til personer, som har:

- øget energi- og proteinbehov
- nedsat muskelmasse
- svært ved at spise og drikke store volumener
- forsinket ventrikeltømning og/eller nedsat volumen i mavesækken¹⁻³
- lettere synkebesvær og behov for en ernæringsdrik med en tykkere konsistens

Referencer: 1. Bauer et al. J Am Med Dir Assoc. 2013;14(8):542-59. 2. Sobotka et al. ESPEN Book, Basics in Clinical Nutrition. Galen. 5th Edition, 2019. 8.7; 433-437. 3. Dangin M et al. J Nutr 2002;132(10):3228S-33S.

Resource® Ultra er en fødevarer til særlige medicinske formål og skal anvendes under lægelig overvågning. Til ernæringsbehandling af patienter med sygdomsrelateret underernæring eller i ernæringsmæssig risiko.

Apoteker verden over forandret af pandemien

COVID-19-pandemien og dens konsekvenser og muligheder for apoteker, medarbejdere og borgere var det dominerende tema på årets FIP-kongres i Sevilla.

AF: TRINE GANER

3.000 deltagere fra 100 lande kunne i slutningen af september samles i Sevilla til den første fysisk afholdte FIP-kongres i tre år. Efter

to år, hvor COVID-19 kom på tværs, kunne den fysiske kongres nr. 80 i år endelig gennemføres. Og netop pandemien og dens eftervirkninger løb igennem programmet som en rød tråd.

For COVID-19 har forandret verden – og apotekerne. Det var tydeligt på årets kongres, hvor det stod klart, at apoteker globalt har mange fælles erfaringer fra pandemien. I mange lande har apotekerne spillet en nøglerolle og været den primære adgang til sundhedsvæsenet for mange borgere. Nogle steder har apotekerne fungeret som testcentre og i mange lande – som i Danmark – været en del af vaccinationsindsatsen.

Det har understreget og synliggjort

apotekerne som en vigtig del af sundhedsvæsenet og åbnet nye døre. Som Carolina Martinez-Berganza, direktør i General Pharmaceutical Council i Spanien, formulerede det:

“Vi kan, og vi vil mere”

Der var dog også plads til andet på årets kongres. På de kommende sider er først fire pointer fra forskningsleder på Pharmakon, Charlotte Verner Rossing, og dernæst de 13 danske poster fra farmakonomer og farmaceuter fra danske apoteker samt forskere fra universiteterne og Pharmakon, som blev præsenteret i Sevilla. ●

4 pointer fra FIP-kongressen

Forskningsleder på Pharmakon, **Charlotte Verner Rossing**, deler fire pointer, som hun tog med hjem.

OM FIP

FIP – eller The International Pharmaceutical Federation – er en international organisation, grundlagt i 1912. Den repræsenterer mere end 4 millioner farmaceuter og forskere inden for farmaci.

FIP er en ikke-statslig organisation, som officielt er tilknyttet WHO og arbejder for at forbedre den globale sundhed ved at styrke apotekspraksis og farmaceutisk forskning.

Organisationen afholder en årlig kongres i skiftende byer. Næste år er det den 24.-28. september i Brisbane i Australien.

1 Fuld fart på teknologiske løsninger
Den teknologiske udvikling tordner af sted. Blandt de mange konsekvenser er, at borgerne får større teknologisk indsigt, kan monitorere egne data, og de vil efterspørge rådgivning, som tager højde for de data. Apoteket skal desuden i stigende grad være gearet til at møde borgerne online. Kvaliteten af rådgivningen skal være den samme i en chat eller i en videokonsultation som ved det fysiske møde. Hvad betyder det for apotekets dialog med borgerne? Det er der ikke rigtigt svar på endnu. Fokus er fortsat på udviklingen af teknologierne. Der var dog også en anerkendelse af, at vi fortsat skal kunne møde og rådgive ældre borgere med ringe digitale kompetencer.

2 Fordomme kan give ulighed i sundhed
Social ansvarlighed var et tema på årets konference – herunder ikke mindst muligheden for lige adgang til sundhed. I en spændende session præsenteres bias-begrebet, der undersøger, hvad det betyder, at vi som sundhedspersoner møder andre mennesker med en forforståelse, som vi ofte ikke er bevidste om. På Harvard University har man udviklet et redskab, der kan måle vores ubevidste bias i forhold til blandt andet køn, sygdom, etnicitet og profession. Ved besvarelse af en test får man en oversigt over egne svar og dermed hvilke mulige fordomme, man ubevidst har. Det var virkelig interessant og lidt af en øjenåbner at blive bevidst om sine blinde vinkler.

3 Individuelt tilpasset rådgivning er altafgørende
Samtidig med en rivende udvikling er den grundlæggende rådgivning stadig apotekets kerneopgave. Om og om igen blev individuelt tilpassede tilbud fremhævet. Hvis vi skal sætte vores store viden i spil, må vi kunne møde borgerne, hvor de er. En anden vigtig vinkel er forståelsen af, hvilke kulturelle faktorer der har indflydelse på, hvordan borgerne tager deres medicin. Der er vidt forskellige perspektiver på en ny diagnose hos henholdsvis den sundhedsprofessionelle, hvor fokus er på diagnosticering og behandling, og hos borgeren, der vil være mere optaget af, hvad det vil gøre ved deres liv og deres fremtid. Hvis vi vil lykkes som rådgivere, skal vi være nysgerrige på, hvad der betyder noget for det menneske, der står foran os – og starte vores dialog der.

4 Pandemien har påvirket sundhedsprofessionelle mentalt
Pandemien har sat sine spor på tværs af professioner – ikke mindst frontpersonalet er påvirket. Det var pointen fra en bidragyder til en kommende rapport fra WHO om emnet. Lige nu pågår et stort arbejde med at finde ud af, hvad der kan gøres for fortsat at have et velfungerende sundhedssystem. Fra Irland talte de om, at robusthed i systemerne, og robusthed hos den enkelte er afgørende i den sammenhæng. Det var meget inspirerende. De anbefalede en podcast, som jeg vil lytte til, der hedder "The Resilient pharmacist".

FIP-KONGRES SEVILLA 2022

Årets posters fra danske apoteker

Farmaceuter og farmakonomer fra danske apoteker var sammen med forskere fra universiteterne og Pharmakon flot repræsenteret med sammenlagt **13 posters** på årets kongres. Bliv klogere på de mange spændende undersøgelser og projekter her.

Lotte Fønnesbæk / direktør / Pharmakon

Tværprofessionel læring og samarbejde mellem farmakonomstuderende og studerende fra Københavns Professionshøjskole

Baggrund: Siden 2019 har Farmakonomskolen og Københavns Professionshøjskole kørt et tværprofessionelt forløb for studerende fra forskellige uddannelser på Københavns Professionshøjskole. Under forløbet bliver studerende fra Professionshøjskolen præsenteret for en udfordring omhandlende apotek og medicinsikkerhed. Opgaven er at udvikle en idé til et tværfagligt samarbejde, som kunne løse udfordringen.

Metode: De studerende fra hhv. Farmakonomskolen og Professionshøjskolen deltog i en spørgeskemaundersøgelse. Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen blev præsenteret og diskuteret på en workshop, hvor undervisere fra Farmakonomskolen og

Professionshøjskolen delte deres refleksioner om de studerendes udbytte af forløbet. Resultaterne fra workshoppen blev derefter sammenholdt med resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen.

Lotte Fønnesbæk

Resultater: Fem studerende fra Professionshøjskolen og 27 farmakonomstuderende deltog. På en skala fra 1-10, hvor 10 er højest, var den gennemsnitlige score blandt de farmakonomstuderende 5,4 på spørgsmålet: "Hvor meget bidrog forløbet til din læring om tværprofessionelt samarbejde?". Den tilsvarende score var 6,0 hos studerende fra Professionshøjskolen. I den kvalitative del af spørgeskemaet sås, at farmakonomstuderende synes, at det er godt at se tingene fra et andet perspektiv, at det er vigtigt at kende hinandens styrker og svagheder på tværs af faglighed, og at øget tværfagligt samarbejde vil være nyttigt og gavner patienterne i den sidste ende. Underviserne synes, at farmakonomstuderende har boostet deres faglige identitet, og at studerende fra Professionshøjskolen har fået en erkendelse af, at de vil møde medicinrelaterede opgaver i deres fremtidige arbejde, og at de har fået øjnene op for, at apoteksfarmakonomer har kompetencerne til at løse medicinrelaterede opgaver sammen med dem.

Konklusion: Et forløb i tværprofessionelt samarbejde mellem farmakonomstuderende og studerende fra Københavns Professionshøjskole har bidraget til de studerendes læring om samarbejde. De studerende giver udtryk for, at det er vigtigt at mødes allerede under uddannelse. De har fået en forståelse af deres egen og andres profession, og hvordan de kan supplere hinanden til gavn for patienten.

Lone Søndergaard / farmaceut / Aarhus Viby Apotek
Birgitta Bonde / farmaceut / Aarhus Viby Pharmacy
Nasrin Maanaki / farmaceut / tidligere på København Sønderbro
Rikke Nørgaard Hansen / afdelingsleder / Pharmakon
Susanne Bendixen / apoteker / København Sønderbro Apotek og Sydhavns Apotek
Charlotte Verner Rossing / forskningsleder / Pharmakon

Kundernes holdninger og ønsker COVID-19 antistoftest

Baggrund: Siden juni 2020 har man haft mulighed for at blive testet for antistoffer mod COVID-19 på udvalgte apoteker i Danmark. Apotekerne var på daværende tidspunkt de eneste steder, der kunne tilbyde denne ydelse, som også var en type tilbud, apotekerne ikke havde haft før.

Metode: Et nyt elektronisk spørgeskema til apotekskunder blev udviklet. På de deltagende apoteker gennemgik medarbejderne skemaet med de kunder, som over en periode på 10 dage tog antistoftesten.

Resultater: 13 apoteker deltog i undersøgelsen. 286 kunder svarede på spørgeskemaet, og de havde mange forskellige grunde til at tage testen – blandt andet rejseaktiviteter, tidligere symptomer på COVID-19 og nysgerrighed. 72 % af kunderne havde valgt at tage testen på apoteket, fordi det var let tilgængeligt. De behøvede ikke booke tid og fik resultatet med det samme.

Ni ud af ti kunder svarede, at de var villige til at tage andre lignende typer af tests eller screeninger for sygdomme på apoteket på grund af personalets høje troværdighed og faglighed.

Birgitta Bonde (tv)
Lone Søndergaard

Konklusion: De fleste kunder ville tage en test eller form for screening for sygdom på apoteket igen, fordi apoteket har en god tilgængelighed og på grund af personalets kvalifikationer og troværdighed. Studiet viser, at der er et stort potentiale for at tilbyde andre typer af screeninger for sygdomme på apotekerne.

Jeanette Kjeldsen / farmakonom og sygeplejerske / Silkeborg Himmelfjerg Apotek
Bodil Trabjerg / farmakonom / Silkeborg Himmelfjerg Apotek

Telefonopkald fra ældreplejen til apotekerne

Baggrund: Apoteket i Silkeborg modtager hvert år mange telefonopkald fra kommunens ældrecentre og hjemmeplejen. Opkaldene drejer sig blandt andet om spørgsmål til recepter, ordination af medicin, rådgivning om medicin. Den megen tid, apotekspersonalet bruger i telefonen, kan potentielt bruges på kunder og øget patient-sikkerhed.

Metode: I løbet af to uger blev alle telefonopkald til apoteket registreret: hvor lang tid opkaldene varede, og hvad de handlede om – fordelt på fem kategorier fx rådgivning eller recepter.

Resultater: På de to uger modtog apoteket 591 opkald fra hjemmeplejen eller ældrecentre. Varigheden af opkaldene var 1.724 minutter. Omregnet til et år, svarer det til 15.366 opkald af en samlet varighed på 44.824 minutter. Det er 747 arbejdstimer eller 87 arbejdsdage. Fire ud af 10 opkald handlede om recepter og ordination.

Jeanette Kjeldsen (tv)
Bodil Trabjerg

Konklusion: Apoteket bruger meget tid på telefonopkald fra ældreplejen. Den tid kunne bruges mere hensigtsmæssigt – for eksempel til at uddanne personalet i hjemme- og ældreplejen i medicinhåndtering. Hvis antallet skal reduceres, er det nødvendigt med bedre IT-systemer.

Adi Risvig Clausen / farmakonom / Fredericia Løve Apotek

Betina Larsen / farmakonom / Fredericia Løve Apotek

Kirsten Ibsen / farmaceut / Randers Jernbane Apotek

Gitte Christensen / farmakonom / Randers Jernbane Apotek

Barrierer hos farmakonomerne i forbindelse med genordination

Baggrund: Siden 2019 har det i Danmark været muligt for behandlerfarmaceuter på apotekerne at genordinere visse typer af medicin. Farmakonomer udgør den største personalegruppe på apotekerne, og det er derfor vigtigt, at de tager del i implementeringen af ydelsen. Apotekerne har oplevet visse barrierer hos farmakonomer, når det gælder arbejdsgangen i forbindelse med ydelsen, foruden tekniske og praktiske udfordringer.

Metode: For at undersøge udviklingen og potentialet i genordinationsydelsen, og for at identificere barrierer hos farmakonomer i implementeringen, indsamlede apoteket statistik over antallet af genordinationer på apoteket over en treårig periode. Farmakonomerne besvarede ligeledes et spørgeskema – blandt andet om listen over lægemidler til genordination fra Styrelsen for Patientsikkerhed med de kriterier, som skal følges, når apoteket genordinerer.

Betina Larsen (tv)
Adi Risvig Clausen

Resultater: Over 70 % af farmakonomerne mente, at styrelsens liste med kriterier var dysfunktionel. 50 % af farmakonomerne føler sig ikke godt nok rustet til at tilbyde ydelsen, hvilket også kommer til udtryk, idet 78,6 % af de adspurgte farmakonomer ønsker bedre kendskab til FMK.

Hvad angår ydelsens potentiale, viste statistikken over genordination, at i 41 % af de tilfælde, hvor en kunde opsøgte apoteket uden en gyldig recept, var apoteket i stand til at hjælpe kunden med en genordination.

Konklusion: Der er et stort potentiale i genordinationsydelsen, men farmakonomerne oplever, at der er en række barrierer, og at der mangler værktøjer til at nedbryde dem. Det er en medvirkende årsag til, at ydelsen endnu ikke er fuldt ud implementeret.

Uddannelse af kunder på apoteket

Baggrund: Apoteket oplevede, at kunderne var uvidende om basale ting om deres sygdom og medicinske behandling, og derfor ikke altid havde mulighed for at agere hensigtsmæssigt, fx være opmærksom på symptomer og bivirkninger. Derfor besluttede apoteket at uddanne kunderne, så de kunne få mere viden om deres sygdom.

Metode: Fem emner blev udvalgt til undervisning: Forhøjet blodtryk, kroniske smerter, kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), osteoporose og psoriasis.

Hver undervisningsseance varede to timer, hvor en farmaceut og en farmakonom underviste kunderne (max. 20 pr. session) i basal viden om den pågældende sygdom, egenomsorg og medicinsk behandling. Deltagerne udfyldte efterfølgende et spørgeskema til at vurdere deres udbytte af undervisningsseancen.

Resultater: 83 deltagere fordelt på fem sessioner. På en skala fra 1-4, hvor 4 var fuld tilfredshed, scorede deltagerne i gennemsnit uddannelsen til 3,6, når det gjaldt ny viden opnået om deres sygdom. I forhold til ny viden om medicinsk behandling bedømte deltagerne uddannelsen til 3,5. Endelig fandt alle deltagerne, at det var en god idé for apotekerne at have denne type af tilbud til kunderne – her var scoren 4.

Konklusion: Uddannelsen øgede kundernes viden om deres sygdom, egenomsorg og medicin. Et sådant tilbud kan være en god måde at udbrede apotekernes viden om sygdom og medicin til kunderne.

Gitte Christensen (tv)
Kirsten Ibsen

Leonora Kajo / farmakonom / Roskilde Dom Apotek
Balsam Al-Samarri / farmakonom / Roskilde Dom Apotek

Apotekernes håndtering af COVID-19

Baggrund: Som frontpersonale spillede farmaceuter og farmakonomer på apotekerne en væsentlig rolle i kampen mod COVID-19. De nye roller og opgaver, personalet har måttet tage på sig under pandemien, skabte udfordringer på apotekerne.

Metode: Der blev foretaget online-interviews med 12 apoteker fordelt i hele landet. Supplerende spørgeskemaer blev også udsendt elektronisk. Spørgsmålene i både online-interviews og surveys handlede om så forskellige emner som kommunikation, arbejdsskema-planlægning, betydningen af overenskomst, work-life-balance, betydningen af tillidsrepræsentantens (TR) og arbejdsmiljørepræsentantens (AMIR) roller under en pandemi.

Resultater: Den massive information fra Lægemiddelstyrelsen og omfanget af restriktioner – især i begyndelsen af pandemien – gav udfordringer med kommunikation på apotekerne og apotekerne imellem. Ikke alle medarbejdere følte sig velinformerede, og de blev derfor bekymrede. Undersøgelsen viste også, at respondenterne følte, at ledelsen på næsten alle apoteker glemte at tænke på deres ansattes velbefindende. Endelig var de ansatte ikke tilfredse med den manglende anerkendelse af deres indsats som frontpersonale under pandemien.

Balsam Al-Samarri (tv)
Leonora Kajo

Konklusion: Den interne og eksterne kommunikation på apotekerne led under COVID-19 pandemien. Ligeledes glemte ledelsen på apotekerne at have fokus på deres medarbejders velbefindende.

Mia Karlsen / farmaceut / Odder Apotek

Kan den fysiske indlægsseddel undværes?

Baggrund: Det er et lovkrav i EU, at alle lægemiddelpakninger indeholder en indlægsseddel med information om lægemidlet. Nordisk Farmaceut Union (NFU) anbefaler imidlertid, at de nordiske lande arbejder på at indføre en digital indlægsseddel. Det kan fremme patientsikkerheden, da en digital indlægsseddel hurtigere kan opdateres med ændringer og giver mulighed for individualisering – for eksempel større tekst og valg af sprog. Før man erstatter den fysiske indlægsseddel med en digital løsning er det vigtigt at undersøge kundernes vaner, hvad angår søgning efter lægemiddelinformation og deres indstilling til et skift. Metode: Spørgeskemaer blev delt ud på landets apoteker til kunder, der hentede medicin til dem selv.

Mia Karlsen

Resultater: Der kom 405 besvarelser fra kunder i aldersgruppen 15-71+. 56,5 % af de kunder, der havde besvaret skemaet mente, at det var i orden at fjerne den fysiske indlægsseddel og erstatte den med en elektronisk. I aldersgruppen over 71 år, mente 87 %, at det var ok at fjerne den fysiske indlægsseddel. Den mest søgte information var selve brugen af lægemidlet (52 %) og bivirkninger (71 %).

Konklusion: For mere end halvdelen af kunderne var det i orden, at den fysiske indlægsseddel blev fjernet og erstattet med en elektronisk udgave.

Trine Graabæk / postdoc / Syddansk Universitet
Anders Juhl Rasmussen / ph.d. / Syddansk Universitet
Anne-Marie Mai / professor / Syddansk Universitet
Charlotte Verner Rossing / forskningsleder / Pharmakon
Merethe Kirstine Kousgaard Andersen / seniorforsker / Syddansk Universitet
Ulla Hedegaard / ph.d. / Syddansk Universitet

Kursus i narrativ medicin for apotekspersonale

Baggrund: Graden af empati hos sundhedsprofessionelle har vist sig at have positive effekter på patienternes helbred og behandling. Narrativ medicin er en ny tværfaglig tilgang til at fremme empati, refleksion, professionalisme og troværdighed. Idéen er, at sundhedsprofessionelle bliver bedre til at reflektere over deres kommunikation med patienter og pårørende ved bl.a. at læse skønlitteratur om sygdom, patienter og pårørende.

Metode: Kurset bestod af undervisning og øvelser om emner relateret til narrativ medicin - fx de grundlæggende principper bag tilgang, teori og praktik. Det primære formål var at se, om kurset ændrede farmaceuternes selvoplevede grad af empati målt på Jefferson Scale of Empathy (JSE). Desuden blev patienternes oplevelse af farmaceuternes empati målt med The Consultation And Relational Empathy scale (CARE).

Trine Graabæk (tv)
Ulla Hedegaard

Resultater: 33 farmaceuter deltog i et kursus, og målt på JSE-skalaen havde kurset en signifikant positiv virkning på deltagernes selvopfattede grad af empati. Kun 12 patienter besvarede CARE-skalaen. Derfor var en før/efter måling her ikke mulig. De patienter, der svarede, havde dog en positiv opfattelse af farmaceuternes empati både før og efter farmaceuternes deltagelse på kurset.

Konklusion: Farmaceuterne oplevede, at kurserne i narrativ medicin øgede deres empati og forståelse for patienten.

Charlotte Verner Rossing / forskningsleder / Pharmakon
Gitte Husted / udviklingskonsulent / Pharmakon
Ramune Jacobsen / adjunkt / Københavns Universitet
Susanne Kaae / lektor / Københavns Universitet
Christina Fogtmann Fosgerau / lektor / Københavns Universitet

Mentalisering som redskab i rådgivning

Baggrund: Studier har vist, at apotekspersonale kun sjældent er opmærksom på og inkluderer kundernes perspektiver, når de rådgiver om medicin. Et uddannelsesprogram baseret på mentalisering blev udviklet med det formål at øge personalets evner til at navigere i både deres egne og kundernes følelser under rådgivning.

Charlotte Verner Rossing

Metode: Efter hvert uddannelsesmodul blev der foretaget en evaluering af deltagernes opnåede viden. Ved afslutningen af uddannelsen blev deltagernes viden, færdigheder og kompetencer evalueret i en afsluttende rapport. Deltagernes jobtilfredshed blev desuden målt før og efter uddannelsen.

Resultater: 28 deltagere fuldførte uddannelsesprogrammet. Analyserne viste, at uddannelsen var relevant og tilførte nye perspektiver til apotekspersonalets rådgivning. Bl.a. angav deltagere, at deres rådgivningskompetencer var forbedret, og at de var blevet mere i stand til at forstå og tackle følsomme situationer, som de førhen ville have undgået. Desuden var deltagernes jobtilfredshed øget signifikant.

Konklusion: Deltagerne fandt uddannelsen relevant og banebrydende og oplevede, at deres rådgivning blev mere patientcentreret. Efterfølgende viste en måling også, at deltagernes jobtilfredshed var steget.

Alaa Burghle / ph.d.-studerende / Syddansk Universitet
Charlotte Verner Rossing / forskningsleder / Pharmakon
Lotte Stig Nørgaard / lektor / Københavns Universitet
Ulla Hedegaard / ph.d. / Syddansk Universitet

Survey om implementering af genordination på danske apoteker

Baggrund: I 2019 trådte en ordning i kraft, der gjorde det muligt for patienter i fast behandling at få genordineret visse typer receptpligtig medicin af en behandlerfarmaceut på apoteket.

Metode: 22 apoteker inviterede kunder over 15 år, der efterspurgte en genordination på apoteket, til at deltage i en survey om den nye ordning.

Resultater: 119 kunder deltog i undersøgelsen. Kundernes tre mest efterspurgte lægemidler til genordination var orale kontræptiva (p-piller), blodtryksmedicin og inhalationsmedicin. De fleste kunder efterspurgte en genordination udenfor apotekets normale åbningstid. Næsten alle genordinationerne tog mindre end fem minutter for behandlerfarmaceuten at ekspedere, og 93 % af kunderne var enten tilfredse eller meget tilfredse med den service, apoteket havde ydet.

Ulla Hedegaard

Konklusion: Ordningen med genordination blev mest brugt til p-piller og blodtryksmedicin, og ofte skete genordinationen udenfor apotekets normale åbningstid. Arbejdsbyrden for behandlerfarmaceuten var lille, og kunderne var tilfredse med ordningen.

Birthe Søndergaard / sundhedsfaglig direktør / Danmarks Apotekerforening,
Ann-Mari Grønnebæk / formand / Farmakonomforeningen, **Jesper Gulev** / formand / Danmarks Apotekerforening, **Rikke Nørgaard Hansen** / afdelingsleder / Pharmakon,
Mira El-Souri / udviklingskonsulent / Pharmakon, **Bjørn Klinke** / afdelingschef / Farmakonomforeningen, **Rikke Lundal Nielsen** / sundhedsfaglig chefkonsulent / Danmarks Apotekerforening, **Mette Lisbeth Johansen** / chefkonsulent / Farmakonomforeningen,
Charlotte Rossing / forskningsleder / Pharmakon

Styrket medicinsikkerhed i kommunerne

Baggrund: I perioden fra 2017 til 2021 registrerede Styrelsen for Patientsikkerhed en stigning i antallet af utilsigtede hændelser på institutioner og plejehjem i kommunalt regi. 66 % af hændelserne relaterede sig til medicinhåndtering. Hvad er udfordringerne for ledere og ansatte på de kommunale institutioner? Og hvordan kan apoteks-farmakonomer styrke medicinsikkerheden i den kommunale plejesektor?

Birthe Søndergaard (tv)
Ann-Mari Grønnebæk

Metode: Der blev gennemført kvalitative interviews med 27 kommunale ledere på plejetilbud i 10 forskellige kommuner. Seks hovedtemaer blev identificeret og yderligere uddybet af 17 medarbejdere fra plejesektoren via visuel storytelling.

Resultater: De kommunalt ansatte ledes og ansattes udfordringer i forhold til medicinhåndtering falder ind under seks hovedtemaer - blandt andet oplever de, at det er vanskeligt at observere bivirkninger, at bestilling, opbevaring og dispensering kan være vanskeligt, at det er svært at følge eksisterende retningslinjer og procedurer, og at de er i tvivl om, hvorvidt medarbejderne har de rette kvalifikationer til at håndtere medicin.

Konklusion: Undersøgelsen identificerer seks områder, som viser de udfordringer, ledere og medarbejdere i den kommunale plejesektor har med håndtering af medicin. På den baggrund skitseres forslag til, hvordan apoteks-farmakonomer kan bidrage til at øge medicinsikkerheden i den kommunale sundheds- og plejesektor.

Helle Kremmer / farmaceut / Allerød og Birkerød Apoteker
Anne Lund / farmaceut / Elefant Apoteket Nykøbing
Rikke Nørregaard / farmaceut / Albertslund Apotek

Hanne Høje Jacobsen / farmaceut / Glostrup Apotek
Mette Wisbom Thomsen / farmaceut / Glostrup Apotek

Kendskab til og brug af genordinationsydelsen

Baggrund: Den 1. juli 2019 fik danske apoteker lov til at genordinere visse lægemidler. Hvordan går det her tre år efter? Kender kunderne, lægerne og apotekspersonalet til ydelsen? Bliver den brugt?

Metode: Syv apoteker deltog i undersøgelsen. Den behandlerfarmaceut, som ordinerede recepten, spurgte kunden, hvem der havde gjort opmærksom på muligheden for genordination på apoteket. Valgmulighederne var: farmaceut, farmakonom, studerende, sundhedsprofessionel eller en anden kunde. Apotekerne har også opgjort antallet af genordinationer over den tre måneder lange periode, som undersøgelsen dækkede over.

Resultater: Undersøgelsen viser store forskelle mellem de enkelte apoteker. Nogle af apotekerne har kun brugt genordinationsydelsen seks gange i løbet af en måned. Den største personalegruppe på apotekerne, farmakonomerne, har på nogle af apotekerne slet ikke henvist kunder til en genordination. Alle

genordinationerne kom i stand via personalet på apoteket, og ingen gennem andre sundhedsprofessionelle. På de apoteker, der genordinerede mest, var det kendetegnende, at flere personalegrupper var gode til at gøre opmærksom på muligheden, og at apotekets ledelse havde fokus på genordination.

Helle Kremmer (tv)
 Rikke Nørregaard

Konklusion: På trods af den gode vilje hos personalet, er det svært at indføre nye sundhedsydelser på apotekerne. Det tager tid, og det er nødvendigt med konstant fokus og påmindelser fra apotekets ledelse, hvis en sundhedsydelse som genordination skal blive en succes på apotekerne.

Et mere tilgængeligt apotek

Baggrund: Solsikkeprogrammet er et internationalt projekt, som skal skabe øget inklusion og tilgængelighed for personer med usynlige handicap i samfundet. Ved at bære en snor om halsen med solsikker på gør personer med skjulte handicap diskret omgivelserne opmærksom på, at de kan have brug for ekstra hjælp – for eksempel i forbindelse med en ekspedition.

Metode: En kvalitativ måling af kundernes og personalets erfaringer med implementeringen af Solsikkeprogrammet på Glostrup Apotek.

Resultater: Reaktionen fra både kunder og personale var positive. Ved aktivt at støtte Solsikkeprogrammet – blandt andet ved at udlevere solsikkensnorene – har Glostrup Apotek sendt et signal om, at apoteket er et sikkert og trygt sted at komme for personer med skjulte handicap. Det har gjort det lettere at etablere tillid til denne gruppe af kunder og fremmede dermed apotekspersonalets mulighederne for god rådgivning. I samme ombæring var apoteket med til at gøre Solsikkeprogrammet kendt og synligt i den brede befolkning.

Mette Wisbom Thomsen (tv)
 Hanne Høje Jacobsen

Konklusion: På Glostrup Apotek har Solsikkeprogrammet forbedret kundeoplevelsen og gjort adgangen til apotekets tilbud lettere for personer med skjulte handicap. Det fremmer dermed den lige adgang til farmaceutiske ydelser.

VIDSTE DU, AT ...

over 25.000 borgere hvert år får en
medicin- eller compliancesamtale på apoteket?

Det hjælper dem til at få gode medicinvaner.

Succesfulde sektor- overgange kræver model for samarbejde mellem hospital og apotek

Når en borger udskrives fra hospitalet, er det afgørende, at de sundhedsprofessionelle har en model for, hvordan de samarbejder, koordinerer og deler information om borgerens medicin, viser nyt studie.

EN GRUPPE FORSKERE fra Københavns Universitet, Pharmakon og Sygehusapoteket Region Sjælland har udviklet en model for, hvordan hospitaler og apoteker kan samarbejde om medicinen, når en borger udskrives fra hospitalet.

På baggrund af et studie af den eksisterende litteratur, fokusgruppeinterviews med syv hospitalsfarmaceuter og syv apoteksfarmaceuter, workshops med hospitals- og apoteksfarmaceuter, inddragelse af eksperter samt en mindre test på et hospital er forskerne kommet frem til

en model med en række interventioner, der skal forebygge, at der sker medicinfejl, når borgeren overgår fra hospital til primærsektor.

Modellen består af tre hovedkomponenter:

1. Når borgeren udskrives fra hospitalet, skal hospitalsfarmaceuterne foretage en grundig gennemgang og -afstemning af borgerens medicin.
2. Gennemgangen skal kommunikeres videre til apoteksfarmaceuterne i et dertil udviklet skema.
3. Apoteksfarmaceuterne tager dialog med borgeren om medicin og sørger for at følge op.

Det understreges, at det er vigtigt med løbende kommunikation under interventionen.

Forskerne peger på, at det er nødvendigt med en afprøvning af modellen i en større skala for at kunne finde ud af, om og hvordan den virker. ●

Lech L. V. J., Rossing C.; et al., Developing a pharmacist-led intervention to provide transitional pharmaceutical care for hospital discharged patients: A collaboration between hospital and community pharmacists, Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy, 2022, vol. 7

Manglende compliance hos astmapatienter

Man kan ikke regne med astmapatienters egne udsagn, når de bliver spurgt, om de tager deres medicin.

MANGE ASTMAPATIENTER tager ikke den ordinerede medicin efter lægens anvisninger. Det er således påvist, at astmapatienters adhærens kun ligger på 30-70 %, mens fuld compliance først opnås ved 80 % eller derover.

Problemet undersøges fra flere vinkler i to artikler, som sammenhol-

des af danske forfattere i en nylig publiceret artikel i Best Practice Nordic. Blandt andet ser man på forskellen mellem det, som astmapatienterne selv oplyser vedrørende indtagelse af medicin, og det, som man kan se ud fra indløste recepter. Her er nemlig stor forskel.

Spørger man astmapatienterne selv, rapporterer de i vid udstrækning, at de tager deres medicin efter anvisning. Anderledes ser billedet ud, når man ser på indløste recepter. Her viser det sig, at de i langt mindre grad tager medicinen som anvist.

Årsagerne til, at man ikke kan regne med astmapatienternes egne udsagn kan ifølge forfatterne være flere. Det afgørende er, at man i mødet med patienterne er opmærksom på at adressere det, så man kan hjælpe bedst muligt.

Forfatterne berører i artiklen også årsager til, at patienterne ikke tager medicinen som anvist. Her tyder et studie for eksempel på, at en problemstilling kan være manglende overensstemmelse mellem lægens og patientens viden og forventninger. Ved patienten, at medicinen også skal tages i symptomfrie perioder, og hvad det vil sige at være velbehandlet? Grundig patientundervisning i selve sygdommen øger, ifølge forfatterne, patienternes adhærens til medicinsk behandling.

En anden faktor, der spiller ind på non-compliance, er, at patienten hurtigt kan glemme, hvordan medicinen skal indtages – selv om vedkommende har fået det at vide.

Endelig er der risiko for, at man holder op med at følge en behandling, hvis man ikke mærker en effekt. ●

Lorentzen A. Weinreich UM; Adhærens til inhalationsmedicinsk behandling hos astmapatienter, Best Practice Nordic, august 2022

Digoxin

Tekst: LAUST TOFT RASMUSSEN OG STINE FABRICIUS

Foto: RUNE PEDERSEN

Naturen er giftig

Digoxin er et hjerteglykosid, der oprindeligt blev udvundet af digitalisplanten (Fingerbøl). Man brugte tørrede blade fra planten til at fremstille tabletter, spritudtræk og dråber. Det er især bladene på planten, der indeholder de virksomme glykosider, men hele planten, lige fra rødder til frø, anses for at være giftig. Det var svært at styre både styrken på datidens præparater samt at sikre holdbarheden af dem, og i dag bruger man udelukkende syntetisk fremstillet digoxin.

Hjertehjælp

I dag benyttes digoxin til behandling af hjerterytmeforstyrrelser og til symptomlindring ved hjertesvigt. Digoxin hæmmer overledning af elektriske impulser i hjertet og øger hjertemuskulens kraft. Det forbedrer **hjertets pumpefunktion** og sørger for, at der bliver pumpet mere blod rundt under det enkelte hjerteslag.

Afprøvning på fattige

Det var den engelske læge og botaniker William Withering, der i slutningen af 1700-tallet fandt frem til, at digitalis var effektiv mod såkaldt vattersot (væskeødem pga. hjertesvigt). Da han afprøvede effekten af digitalis på patienter, bad hans kone ham efter sigende om kun at bruge det **til de fattige** – formentlig fordi der var uvished om effekten.

OBS!

Apotekerne opfordres til fortsat at være ekstra opmærksomme på recepter på digoxin ved at kontrollere en ekstra gang, at styrke og dosering (antal tabletter) passer sammen. Baggrunden er, at der i løbet af sommeren er rapporteret utilsigtede hændelser om fejldoseringer og udlevering af forkert styrke som følge af uaktuelle recepter på digoxin i FMK samt ikke mindst udfordringer med restordre. Konsekvensen har været indlæggelser på grund af forgiftning.

Den lille forskel

Den dosis digoxin, der skal til for at have en positiv effekt, ligger meget tæt på den dosis, der er for høj, og som kan medføre alvorlig forgiftning. Digoxin er af Styrelsen for Patientsikkerhed defineret som et **risikosituationslægemiddel**. Det betyder, at brugen af lægemidlet er forbundet med øget risiko i bestemte situationer – for eksempel at de to styrker på digoxin forveksles, og der derfor bliver overdoseret. Konsekvensen er hjerterytmeforstyrrelser.

Digoxin som mordvåben

I 2003 tilstod den amerikanske sygeplejerske Charles Cullen at have dræbt op mod 40 patienter igennem sin 16-årige karriere som sygeplejerske. De fleste af hans ofre var blevet slået ihjel via en **overdosis af digoxin**, som han gav intravenøst. Charles Cullen brugte digoxin som mordvåben, fordi det er et almindeligt lægemiddel at bruge på hospitaler, og at man derfor ikke ville fatte mistanke. Han blev idømt 18 livstidsdomme for sine forbrydelser.

23.360.000

Så mange tabletter med digoxin udleverede de danske apoteker i 2021, mens sygehusene udleverede 500.000 tabletter.

APOTEKERLAND

Redigeret af
—
TRINE GANER

UDNÆVNELSE

Puyan Abedinpour er udnævnt til apoteker på **Aalborg Løve Apotek**. Puyan Abedinpour kommer fra en stilling som souschef på Aalborg Nørresundby Apotek. Afgående apoteker er Finn Ossian.

AALBORG

OVERTAGELSE

Skørping Apotek ved apoteker **Ali S. M. Radha Al-Hussainy** overtog den 1. oktober filialen **Skalborg Apotek**, der var en filial af Aalborg Løve Apotek ved afgående apoteker Finn Ossian.

AARHUS

GRENAÅ

PRODUKTIONSSTOP

Aarhus Stjerne Apotek ved apoteker **Marianne Kallesen** stoppede den 14. september produktionen af dosispakket medicin.

FLYTNING

Stege Apotek ved apoteker **Birgitte Egeberg Carlsen** flyttede den 19. september 2022 til ny adresse. Den nye adresse er Vasen 3 i Stege.

NY FILIAL

Grenaa Apotek ved apoteker **Lars F. Nørgaard** åbnede ny filial den 5. september 2022. Apoteket har fået navnet **Kattegat Apotek** og er første filial under Grenaa Apotek. Det nye Kattegat Apotek ligger cirka en kilometer fra hovedapoteket i en ny bygning, opført til formålet. Adressen er Østerbrogade 41 i Grenaa.

OVERTAGELSE OG FLYTNING

Apoteker **Trine Frost Hansen**, Elefant Apoteket Nykøbing og Elefant Apoteket Holbæk, overtog **Jyderup Apotek** pr. 1. oktober 2022. Samtidig flytter apoteket til ny adresse. Den nye adresse er Skaridsøgade 35 A-B i Jyderup.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **København Grøndalsapoteket** er ledig snarest muligt. Ansøgningsfristen er overskredet. Det er apoteker **Aslan Asghari**, der opgiver bevillingen. Aslan Asghari driver fortsat Vanløse Løve Apotek samt tilhørende filial Frederiksberg Løve Apotek.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI

196. bind - 179. årgang - Nr. 09
7. oktober 2022

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Foto: Lizette Kabré

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

DANSKE MEDIER
KONTROLLERET AF

DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG

1.007 i perioden 1. august - 30. juni 2020

FARMACI NR. 10 - 2022 UDKOMMER

fredag den 18. november 2022

SØGER DU LINDRING?

Prøv CANNASEN® CBD produkter
– for en lettere hverdag!

POST

PP

DANMARK

Magasinpost SMP
46446

GIGT & LEDSMERTER

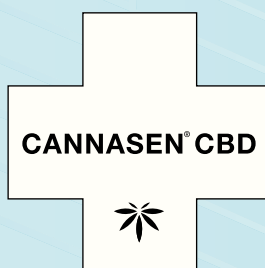

- ✓ Smertellindrende
- ✓ Reducerer smertefulde tilstande der opstår ved leddegigt og slidgigt
- ✓ Skaber en hurtig kølende effekt som reducerer de hævede led

PSORIASIS

- ✓ Lindring af kløe og rødme
- ✓ Opretholder fugt i huden
- ✓ Reducerer dannelse af nye skæl
- ✓ Virker lokalt gennem huden

KLINISK DOKUMENTERET

Find butikker og apoteker hvor CANNASEN® CBD
forhandles eller køb direkte på

CANNASEN.DK